

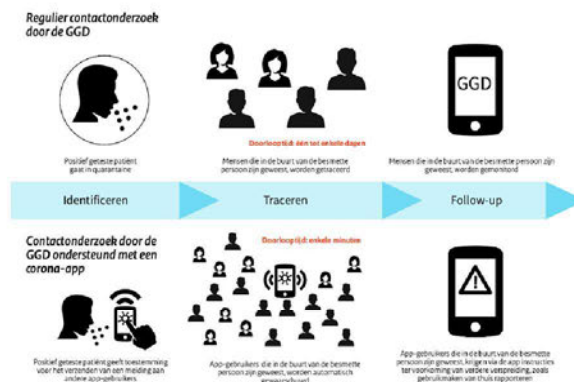
Slimme digitale oplossingen ter ondersteuning van de transitie

Het OMT heeft mij op 6 april geadviseerd om de mogelijkheden voor ondersteuning van bron- en contactopsporing met behulp van mobiele applicaties te onderzoeken. Dit om contacten sneller te kunnen informeren, het bereik van het contactonderzoek te vergroten en belasting van de GGD te reduceren. Ik heb daarom op 7 april aangekondigd dit te gaan verkennen.

Sinds die aankondiging heb ik veel adviezen en aanbiedingen ontvangen. Er zijn ook kritische geluiden, bijvoorbeeld als het gaat om voldoende aandacht voor privacy, voor mogelijk misbruik door bijvoorbeeld werkgevers en voor informatiebeveiliging. Ik ben blij met alle adviezen. Snelheid mag zorgvuldigheid niet in de weg staan. Digitale oplossingen kunnen alleen worden ingezet als alle waarborgen adequaat zijn ingevuld. En net zo belangrijk: de inzet van digitale oplossingen moet noodzakelijk en zinvol zijn in de bestrijding van het COVID-19 virus.

Daarom betrek ik zo veel mogelijk experts op alle relevante expertisegerieden en betracht de grootst mogelijke transparantie in het proces om te komen tot digitale hulpmiddelen. Hieronder neem ik u mee in het doel van de apps en het proces om op korte termijn te komen tot goed functionerende apps die voldoen aan de benodigde waarborgen. Ik voldoe hiermee aan motie van het lid Jetten c.s.¹ over "het geven van duidelijkheid aan het parlement over de inzet van apps, waarbij het uitgangspunt is dat de inzet proportioneel is en de apps voldoen aan bestaande wetgeving, zoals de AVG, en de Autoriteit Persoonsgegevens betrokken zal worden bij de uitwerking". Ik beschouw hiermee tevens de vragen van het lid Verhoeven² als beantwoord.

Het doel van de beoogde 'tracking en tracing' app is het terugbrengen van de tijd tussen een bewezen besmetting en de signalering van mogelijke andere door betrokkene geïnfecteerde personen. De GGD blijft het 'reguliere' contactonderzoek gewoon uitvoeren en dit proces is leidend. Apps zijn hier alleen ondersteunend aan en kunnen naar verwachting bijdragen aan het terugbrengen van de tijd die nodig is voor het onderzoek en leiden tot vollediger inzicht. Hieronder is gevisualiseerd hoe die ondersteuning er uit zou kunnen zien.

De GGD verwacht met de inzet van apps eerder en meer mensen te bereiken. Met het vergroten van het bereik neemt de totale inzet van de GGD dan ook niet af. De GGD heeft een aantal uitgangspunten meegegeven waaraan een tracking en tracing app moet voldoen. Het gaat hier om uitgangspunten als het alleen waarschuwen na objectieve bevestiging van een COVID-19 infectie om misbruik te voorkomen, het bieden van het juiste handelingsperspectief aan mensen die in

¹ Tweede Kamer 2019-2020, Kamerstuk 25295, n.r. 223.

² Kenmerk 2020Z06655.

contact zijn geweest met een geïnfecteerde persoon en het aanpasbaar zijn van de gekozen app aan nieuwe wetenschappelijke of praktische inzichten.

Hoewel er op meerdere plekken in de wereld apps in gebruik zijn genomen is er op dit moment nog weinig (wetenschappelijk) bewijs voor hun effectiviteit. Simulatiemodellen en eerste wetenschappelijke inzichten suggereren wel dat, zelfs bij beperkt gebruik, een app kan bijdragen aan het reduceren van de tijd tussen besmetting en aan signalering van andere geïnfecteerden³. Tijdens de ingebruikname van de apps zal ik onderzoek laten doen naar hun effectiviteit en volg ook de buitenlandse ontwikkelingen. Nieuwe inzichten kunnen verwerkt worden of eventueel leiden tot het staken van het gebruik.

Afgelopen zaterdag 11 april heb ik een uitnodiging gedaan aan leveranciers en experts om te komen met voorstellen voor werkende oplossingen. De consultatie liep tot dinsdag 14 april en heeft 750 reacties opgeleverd, waarvan 660 daadwerkelijke voorstellen die in selectie zijn gebracht. Ik heb uitgangspunten meegegeven die niet ter discussie staan en die ook door onder meer de coalitie "veiligtegecorona.nl" en een grote coalitie van wetenschappers zijn ingebracht⁴. Zo dienen de oplossingen puur en alleen ter ondersteuning van het reguliere werk van de GGD, mogen gegevens niet tot individuen herleidbaar zijn en is de inzet per definitie tijdelijk.

Op dit moment wordt bekeken welk ingediende voorstellen voldoen aan de uitgangspunten van de GGD én invulling geven aan de harde eisen ten aanzien van bijvoorbeeld informatie- en dataveiligheid, privacy en nationale veiligheid, die op basis van de uitgangspunten zijn geformuleerd en zijn opgenomen in de bijlage. Ik heb mij hierbij laten adviseren door deskundigen van binnen en buiten de overheid. Voor de functionele criteria heb ik de GGD, het RIVM en andere vertegenwoordigers uit de medische wereld betrokken. Voor de niet-functionele eisen heb ik mij onder andere laten adviseren door de NCTV, het NCSC, het College voor de Rechten van de Mens, de Autoriteit Persoonsgegevens en door de coalitie 'veiligtegecorona.nl'⁵.

Na de beoordeling van de voorstellen op 15 en 16 april blijft er naar verwachting een shortlist over van ongeveer 5 apps die het meest geschikt lijken. Om die geschiktheid te bevestigen zal in het weekend van 18 en 19 april een 'publieke beproeving' (in de vorm van een appathon) plaatsvinden. De resterende leveranciers (en hun werkende prototypes) zullen gedurende het hele weekend door experts vanuit verschillende invalshoeken worden beproefd en bevestigd. De broncode van de producten zal beschikbaar zijn voor toetsing. Iedereen die wil kan komend weekend digitaal meekijken en mee adviseren. De Autoriteit Persoonsgegevens zal de deelnemende inzendingen beoordelen en stuurt deze beoordelingen maandag 20 april naar VWS. Het expertadvies, het publieksoordeel en het oordeel van de AP overwegende, zal – zo is nu de verwachting – het kabinet op 21 april een besluit kunnen nemen over de volgende stappen.

De publieke beproeving van het aankomende weekeinde ziet niet op apps die thuis rapporteren ondersteunen omdat het mijn eis is dat deze er al zijn en al in de zorg gebruikt worden. In mijn brief van volgende week zal ik u nader informeren over de selectie van oplossingen voor thuis rapporteren.

Europese ontwikkelingen omtrent apps

De Europese Commissie heeft op 8 april jl. een Aanbeveling gepubliceerd waarin zij oproept tot een Pan-Europese aanpak voor het gebruik van apps bij de bestrijding van COVID-19 en als onderdeel van een exit-strategie. Daartoe heeft de Europese Commissie gezamenlijk met de EU-Lidstaten in het eHealth Netwerk een zogenaamde Toolbox opgesteld waarvan voornemens is dat vandaag (15 april) een eerste versie is afgerond. De Toolbox is een handleiding met

³ Ferretti, L., et al. (2020). "Quantifying SARS-CoV-2 transmission suggests epidemic control with digital contact tracing." Science

⁴ Op 13 april hebben 60 wetenschappers in een brief aan het kabinet over het gebruik van tracking en tracing

(10)(2e)

(10)(2e)

⁵ De coalitie 'veiligtegecorona.nl' bestaat uit deskundigen op het gebied van informatietechnologie, computerbeveiliging, privacy en de bescherming van fundamentele grondrechten. Deze coalitie heeft 10 uitgangspunten benoemd waar een tracking en tracing app aan moet voldoen. <https://www.veiligtegecorona.nl/>

overeengekomen principes die landen (vrijwillig) kunnen gebruiken bij de ontwikkeling en selectie van potentiële apps. Belangrijk aspecten daarin zijn de waarborg voor privacy en informatiebeveiliging en de mogelijkheid voor grensoverschrijdende interoperabiliteit. Ondanks het feit dat de ontwikkeling van de Europese Toolbox en de nationale ontwikkelingen parallel plaatsvinden, heb ik reeds maximaal rekening gehouden met de principes uit de Europese concept Toolbox in de Uitnodiging en de randvoorwaarden. Dat heb ik ook gedaan door intensief bij te dragen aan de totstandkoming van deze Toolbox en in gesprekken met andere lidstaten.

Harde eisen aan digitale oplossingen

- 1) Terugleiding naar een persoon is onmogelijk
- 2) Broncode en ontwerp van de app zijn beschikbaar
- 3) De app moet makkelijk en veilig te downloaden zijn
- 4) Veilige communicatie
- 5) De match van ziektemeldingen met recente contacten gebeurt op de eigen telefoon of elders volledig anoniem.
- 6) Minimaal is de App in het Nederlands EN Engels beschikbaar.
- 7) Geen centrale opslag persoons- of locatiegegevens
- 8) De app is interoperabel (kan waar van toepassing communiceren met andere systemen) op basis van gangbare en open standaarden
- 9) De gebruiker kan de applicatie verwijderen en daarmee worden ook de gegevens van de telefoon verwijderd.
- 10) De leverancier van de applicatie biedt de mogelijkheid om updates uit te voeren.
- 11) De aanbieder verklaart dat de applicatie voldoet aan geldende wet- en regelgeving (Avg, etc)